

ΜΠΡΟΥΣΣΟΣ

-4-

Ἄφοῦ ἔφτιασα στήν Πάτρα, ἀμέσως τὸ κατοπινὸ πρῶτὸ βῆμα ἔταν περίπατο πρὸς τὴν ἀπάνου χώρα— τὴν Πάτρα τῆς παλιᾶς ἐποχῆς — καὶ ἔπειτα πέρα πρὸς τὰ χωράφια. Ἐκεῖ βρῆκα διὸ ρίζες τοῦ Solanum Duleamara (σειρὰ Solanaceae, ὅπου ἀνήκουν οἱ νιμάτες, πατάτες, μελιτζάνες, κλπὸς κλπ.). Τοῦ φρυτοῦ ἀρτοῦ τὰ λουλούδια, ἂν καὶ μικροῦτοιχα, εἶναι ὁμως καλλιτεχνικώτατα, καὶ λοιπὸν παρῶξενο μοῦ φαίνεται πὸν στερεῖται ἑλληνικὸ λαϊκὸ ὄνομα, ἀφοῦ μάλιστα εἶναι καὶ φαρμακευτικὸ τῶν ἐπιδερμικῶν· ὁ Παραγιώτης Γεννάδιος σὶ τὸ σφῶ τοῦ Φυτολογικὸ Λεξικὸ δὲν τοῦ δίνει παρὰ Τουρκικὸ λαϊκὸ ὄνομα, δηλαδὴ Γ ι α π ἂ ν Γ ι α σ ι μ ῖ. Ἀπόρησα καὶ πὸν τὸ βρῆμα ἀντιθέμενο οὐ τόσο προχωρημένη ἐποχῇ, γιὰ τὴν Ἀγγλία, καθὼς καὶ σ' ἄλλῃ τῇ Γαλλίᾳ, δὲν ἀνθίζει παρὰ τὸ καλοκαίρι. Ἔταν ἀραγε τὸ ἀνθισμὸς του μὲ τὸν καλὸ καιρὸ τόσο πρῶμο ἢ τόσο ὄψιμο; Τὰ πέταλά του εἶχαν ὄσπρσ τὸ χρώμα ἄντις, ὅπως στὴν Ἀγγλία καὶ Γαλλία, μελιτζανί, καὶ λοιπὸν πὸν πιδανὸ μοῦ φαίνεται ὄψιμο τὸ ἀνθισμα, γιὰ τὴν ἄλλων φυτῶν τὰ ὄψιμα λουλούδια λίγο ἢ πολὺ ξεθωριάζοντε, καθὼς, ὡς ποῦμε, τοῦ ζοχαδόχορτου (ficariae). Ἡ μήπως τοῦ Ἑλληνικοῦ φρυτοῦ εἶναι πάντα ὄσπρσ τὰ πέταλα; Τέτια κωδέκασια εἶναι ἀξακριβῶτα, ἐπειδὴς, ὅσο ἔξρω, δὲν ἔπαρχει ἑλληνικὴ Συστηματικὴ Βοτανικὴ.

Κρίμας, πὸν ὄσπρσ ἀπὸ ἐνὸς αἰῶνα Πανεπιστήμιου ἐμεῖς δὲν ἐφτινχῆσαμε νὰ ἀποχτήσομε τέτια Βοτανικὴ, ἐξὸν τοῦ κ. Δημάδη, μὰ πὸν καὶ ἀρτὴ περιορίζεται σὶ τὰ δέντρα, καὶ πὸν ὄσπρσ ἀνεικόνιστη χάνει ἀπὸ τὴν ἄξια τῆς ὄχι λίγο. Ὁ τελερταῖος μάλιστα καθηγῆτης, ὁ Μηλιαράκης, μὴν ἀγαπῶντας τοὺς ἐξορικούς περιπάτους, ἀποθάρρυνε τὴ Συστηματικὴ Βοτανικὴ, καὶ ἢ ἀντιπάθειά του προχωροῦσε τόσο πολὺ, ὅστε παραμέλησε καὶ τὴ συλλογὴ τῶν ξερῶν φυτῶν τοῦ Πανεπιστήμιου — κατὰ τὸ Χαλάσιο, μὰ ἀπὸ τίς καλύτερες τοῦ κόσμου — καὶ εἶσι μερικὰ τῆς παραδείγματα χάθηκαν καὶ πᾶνε. Ὁ Μηλιαράκης, νὰ ποῦμε τὴν ἀλήθια, ὡς Βοτανικὸς εἶταν ἀκατάρτιστος, τόσο, πὸν στὴ Συλλογὴ τῶν Δημωδῶν Ὀνομάτων (συναγμένων ἀπὸ τὸ Χελδράχ) κατατάζει τὰ Κωνοφόρα στὴ σειρὰ τῶν Μονοκοτυλήδων.

Συστηματικὴ ἑλληνικὴ Βοτανικὴ εἰκονισμένη οὐναξε ὁ γνωστὸς Ἀγγλος καθηγῆτης Sibthorp, πὸν περιηγήθηκε τὰ μέρη μας διὸ φορὸς σὶ τὸ τέλος τοῦ δέκατου ὄγδοου αἰῶνα. Εἶναι καμιά δεκαριά τόμοι, σὲ σχῆμα μεγάλης κόλλας (folio). Οἱ εἰκόνες, χρωματισμένες ἀπὸ καλλιτέχνη πρῶτης γραμμῆς, φαίνονται τόσο ζωντανές, ὅστε ἀπιδωμένα τὰ θαρρεῖς τὰ φυτὰ ἀπάνου σὶ τὸ χαρτί. Τὸ ἔργο βγῆκε σὲ ὀλίγια ἀντίτυπα, καὶ ἐννοεῖται εἶναι πολὺ δυσκολοῦσῶρη. Ἐνα τὸν ἀντίτυπο ἔχει ἢ Κηπουρικὴ Ἐταιρία τῆς Λόντρας, ὅπου τὸ εἶδα καὶ κατακαύρωσα· ἔνα ἄλλο εἶχε ὁ κ. Γεννάδιος, ὁ πρὶν πρέσβης μας στὴ Λόντρα, μὰ δὲν ἔξρω πῶς τὸ ἄφισα, κατὰ κακὴ μας τύχη, νὰν τοῦ ξερπύγει ἀπὸ τὰ χέρια. Θὰ εἶταν ἴσως σήμερα ἔνα ἀπὸ τὰ πὸν πολύτιμα κειμήλια τοῦ βιβλιολογικοῦ τὸν θησαυροῦ, τοῦ τόσο πλούσιου σὲ κἀθε λογῆς κειμήλια. Ἄν ἢ Ἑθνικὴ Βιβλιοθήκη ἔχει ἀντίτυπο ἄγρῶν, γιὰ τὸ ὁμολογῶ πῶς δὲν ἔ-

νανα τὸν κόπο νὰ ρωτήσω· εἶναι τέτιο θάσαο νὰ ζῆ- τᾶς διβλίλα μέσα σ' ἀρτὴ τὴ Βιβλιοθήκη, τὴ μὲ θεο- ρία οἰκουμενικοῦ Πατριάρχη καὶ καρδία μυλονά. Τελερταῖα, διὸ φορὸς ζήτησα ἐκεῖ τὴν Ἱστορικὴ Γραμματικὴ τοῦ Γιάνναρη, μὰ δὲν κατορθώθηκε νὰ θρεθεῖ· τὴν ὄρα μονοχὰ ἔχασα. Τί διαφορὰ μὲ τὴ Βιβλιοθήκη τῆς Βουλῆς! Μὰ μελαγχολεῖ κανεῖς, ἄμα συλλογιστεῖ πῶς, ἂν καμιά μέρα λείψει — πὸν ὁ Θεὸς νὰ μᾶς φυλάει! — ὁ κ. Καλογερόπουλος, μπορεῖ νὰ θρονιασθεῖ κεφαλή ἐκεῖ μέσα κανέναν γνήσιος ξυλοκίστης ἀπὸ τὸ Μενίδι.

Ὁ καθηγῆτης Sibthorp, πέθανε στὴ Bath καὶ εἶναι θαμμένος μέσα στὴ μητροπόλη τῆς. Τὸν τάφο του, πὸν ἐπισκέφθηκα, τὸν δὲ δηλώνει ἔνα γοιτε- φρικὸ ἀνάγλυφο, σμιλιουμένο ἀπὸ τὸν ξακουστὸ ὄμη- ρικὸ εἰκονογράφο Flaxman πὸν παρασταίνει τὸν καθηγῆτὴ τὴ στιγμὴ διατ, κουρασμένος καὶ μὲ τὸ σκιάδι σρηγμένο πῶσ στὴ γάχη, θγαίνει ἀπὸ τὴ θά- ρκα του, ὄσπρσ ἀπὸ βοτανικὴ ἐξίτρατεια οὐ κἀπιον ἀ- πόμαχο τόπο.

(Συνέχεια)

ΑΛΕΞ. ΠΑΛΛΗΣ

ΕΡΜΟ ΤΟ ΣΠΙΤΑΚΙ

Ἐρμὸ τὸ σπιτάκι,
Κλειδωμέν' ἢ πόρτι...
Τὸ στροτὸ δρομάκι
Τῶνιζαν τὰ χόρτα.

Σκουρίασαν τὰ οἶδερα,
Μούγλα, σιγαλιά...
Ἄδεια σὶ τὸ παρῶθυρο
Τοῦ πουλιοῦ ἢ φωλιά.

Μάρανε τὴ χλωρωσιὰν
Ὅλη τὸ λιοπύρι,
Στ' ἄνεμον κ' ἢ περνουλιά
Τὴν ὄρημ ἔχει γείρει.

Ἐρημιὰ τὸ σκοτεινὸ
Τὸ σπιτάκι ζῶνει,
Ταιριασθὴ σὶ τὸ νυχτερὸ
Σκοῦξιμο τοῦ γκιῶνη.
Τὸν ἀκῶ καὶ μουτικὰ
Κάποιο χέρι σφίγγει
Τὴν καρδιά μου, καὶ λυγμὸς
Πνίγει τὸ λαρύγγι.

Τὸν ἀκῶ καὶ σιγαλὰ
Τρέχοντε τὰ δάκρυα,
Τὸν ἀκῶ καὶ λέει πῶς πιά
Δὲ θάρρουν τὰ μάτια.

Τὸν ἀκῶ καὶ λέω πῶς πιά
Δὲ θάρρῶνιξε κατὶ,
Πῶς ποτε δὲ θάκουσθεῖ
Ἡ φωνὴ ἢ φευγάτη.

Πῶς γιὰ τὴν καταστροφὴ
Τῶχ' ἢ μοῖρα ὄρσει,
Στὸ βοριά καὶ στὴ βορρῆ,
Μόνου, νὰ γκρεμῶσει.

Τὸν ἀκῶ καὶ τὴν καρδιά
Πόνος μοῦ φουσκῶνει,
— Ἄχ, δὲ θάρρουν ποτε πιά
Οἱ φευγάτοι χρόνοι;